

Xibukwana xa Makambelelo

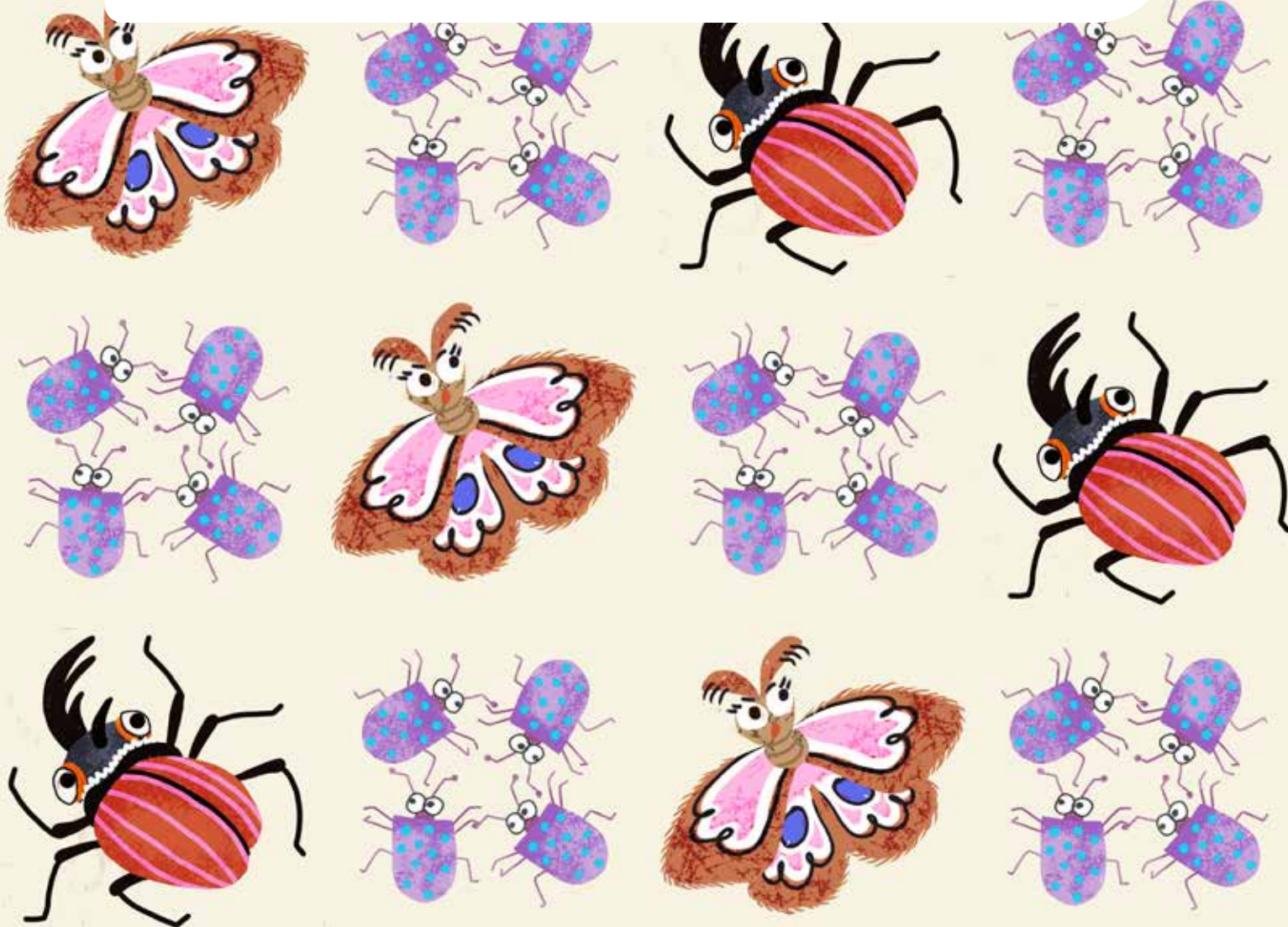
GIREDI YA

3

XITSONGA

RIRIMI RA LE KAYA

KOTARA YA 3

Xibukwana xa Makambelelo

GIREDI YA 3 | KOTARA YA 3

XITSONGA

Vundzeni

NKATSAKANYO YA KOTARA YA 3	2
SWIKAMBELWANA SWA KOTARA YA 3 SWA NHN	3
FOMO YA NXOPAXOPO YA KOTARA YA 3	11
NONGOLOKO WA MAKAMBELELO WA KOTARA YA 3	13

KOTARA YA 3

Nkatsakanyo

Xibukwana lexi xi katsa swikambelwana swa nkhluko wo hlaya hi nomu na nongoloko wa makambelelo wa Kotara ya 3.

Hi kombela u tsundzuka leswaku Xibukwana xa Makambelelo xa Kotara ya 1 na 2 xi katsa maphepha ya tirhekhodo ya NHN. Xi tlhela xi katsa swiletelo swa ndlela yo endla swikambelwana na ndlela yo tirhisa mbuyelo.

Swikambelwana swa Kotara ya 3 swa NHN

NHLRP NHN

Ririmi: Xitsonga

Xikambelwana 3.3.A

Khopi ya mudyondzisi

60 wa mipfumawulo / 60 wa tisekoni

u	G	a	s	e	5
n	b	F	v	H	10
M	f	i	N	d	15
o	p	L	r	W	20
z	A	Q	k	E	25
w	I	f	J	y	30
r	b	U	T	e	35
Z	n	O	c	g	40
c	h	H	B	z	45
s	P	q	L	F	50
dz	tsh	c	ny	sw	55
z	dhl	n'	d	qh	60

GIREDI YA 3 | SWIKAMBELWANA SWA KOTARA YA 3 SWA NHN

NHLRP NHN

Ririmi: Xitsonga

Xikambelwana 3.3.A

Khopi ya mudyondzi

60 wa mipfumawulo / 60 wa tisekoni

u	G	a	s	e
n	b	F	v	H
M	f	i	N	d
o	p	L	r	W
z	A	Q	k	E
w	I	f	J	y
r	b	U	T	e
Z	n	O	c	g
c	h	H	B	z
s	P	q	L	F
dz	tsh	c	ny	sw
z	dhl	n'	d	qh

NHLRP NHN

Ririmi: Xitsonga

Xikambelwana 3.3.B

Khopi ya mudyondzisi

60 wa marito / 60 wa tisekoni

xona	rito	letere	kereke	hlela	5
pfapfarhuta	gingirika	khinsama	mbulavulo	xaxamela	10
kombisiwa	xitihlwana	mufana	hambana	ntlawa	15
hengeletana	nkhwatihato	xinambyana	ndlandlamuxo	ximitantsengele	20
vunyingi	rungula	kucetela	nwisana	mahlawuri	25
lemukisani	xikombiso	tsutsumelani	rhwalela	nandzihisa	30
tatisa	fanela	qulu	tsarisa	kutani	35
xinhompfana	mipfumawulo	mavulavulelo	jikajikisana	hambiswitrano	40
xitumbiluxiwa	vangamisa	mundzuku	hlongorisa	xiperetana	45
qhavula	marito	cincani	hlurile	vumbiwa	50
ntshunxeko	n'wamanungu	engeteriwile	swihahampfhuka	xibulukelandzeni	55
xivumbiwa	vamamisiwa	xiphukuphuku	namuntlha	vafambisani	60

NHLRP NHN

Ririmi: Xitsonga

Xikambelwana 3.3.B

Khopi ya mudyondzi

60 wa marito / 60 wa tisekoni

xona	rito	letere	kereke	hlela
pfapfarhuta	gingirika	khinsama	mbulavulo	xaxamela
kombisiwa	xitihlwana	mufana	hambana	ntlawa
hlengeletana	nkhwatiwato	xinambyana	ndlandlamuxo	ximitantsengele
vunyingi	rungula	kucetela	nwisana	mahlawuri
lemukisani	xikombiso	tsutsumelana	rhwalela	nandzihisa
tatisa	fanela	qulu	tsarisa	kutani
xinhompfana	mipfumawulo	mavulavulelo	jikajikisana	hambiswitirano
xitumbiluxiwa	vangamisa	mundzuku	hlongorisa	xiperetana
qhavula	marito	cincani	hlurile	vumbiwa
ntshunxeko	n'wamanungu	engeteriwile	swihahampfhuka	xibulukelandzeni
xivumbiwa	vamamisiwa	xiphukuphuku	namuntlha	vafambisani

NHLRP NHN

Ririmi: Xitsonga

Xikambelwana 3.3.C

Khopi ya mudyondzisi

Ku hlaya tindzimana / 60 & 180 wa tisekoni

Hi Musumbhunuko nimixo, Juluka a teka bege ya yena	10
a tsutsumela exikolweni. A tsakerile matsambu a kala a	19
rivala na xikhafuthini.	21
Hi nkarhi wo wisa, Juluka se a rila khwiri. A tshama ehansi	33
ka murhi a lo goo! Munghana wa yena Jamela a n'wi vona.	45
“Xi kwihi xikhafuthini xa wena?” ku vutisa Jamela. “Ndzi xi	55
rivarile,” ku hlamula Juluka.	59
Jamela a n'wayitela. A n'wi phemela xinkwa. “A hi dye	69
swin'we,” ku vula Jamela. A n'wi nyika mihandzu.	77
Hi Ravuntlhanu, Jamela na Juluka a va ri ka matsambu na	88
vana van'wana. Juluka a ri emahlweni. Loko a cingela, a	98
vona Jamela ehansi. A wile. A huma ngati. A tthelela a ya	110
n'wi pfuna.	112

NHLRP NHN

Ririmi: Xitsonga

Xikambelwana 3.3.C

Khopi ya mudyondzi

Hi Musumbhunuko nimixo, Juluka a teka bege ya yena a tsutsumela exikolweni. A tsakele matsambu a kala a rivala na xikhafuthini.

Hi nkarhi wo wisa, Juluka se a rila khwiri. A tshama ehansi ka murhi a lo goo! Munghana wa yena Jamela a n'wi vona. "Xi kwihi xikhafuthini xa wena?" ku vutisa Jamela. "Ndzi xi rivarile," ku hlamula Juluka.

Jamela a n'wayitela. A n'wi phemela xinkwa. "A hi dye swin'we," ku vula Jamela. A n'wi nyika mihandzu.

Hi Ravuntlhanu, Jamela na Juluka a va ri ka matsambu na vana van'wana. Juluka a ri emahlweni. Loko a cingela, a vona Jamela ehansi. A wile. A huma ngati. A tthelela a ya n'wi pfuna.

NHLRP NHN

Ririmi: Xitsonga

Xikambelwana 3.3.D

Khopi ya mudyondzi: Xikambelantwisiso lexi tsariweke

Hlawula nhlamulo leyi faneleke

1. **Juluka u siyile yini ekaya?**
 - a. *tibuku ta yena*
 - b. *xikhafuthini*
 - c. *mali yo dya exikolweni*
2. **Jamela u nyikile Juluka yini hi nkarhi wo wisa?**
 - a. *apula na juzi*
 - b. *tibuku ta yena*
 - c. *xinkwa na mihandzu*
3. **Eka xitori lexi, Jamela u pfunile Juluka, ivi Juluka na yena a ya pfuna Jamela. Xana leswi swi komba yini eka vanghana?**
 - a. *Va pfunana ku tsutsuma siku rin'wana.*
 - b. *Va rhandzana no twelana vusiwana.*
 - c. *Va rhandza matsambu ku tlula swakudya.*
4. **Xana u vona Juluka a endlile kahle ku tshika ku tsutsuma a ya pfuna Jamela?**
 - a. *Ina, hikuva ku tsutsuma swi tlula ku hlula.*
 - b. *E-e, hikuva a ta va a hlurile mphikizano wa matsambu.*
 - c. *E-e, hikuva Jamela a ta va a tsakerile ku va Juluka a hlula.*
5. **I dyondzo yihi leyi u yi kumaka eka xitori lexi?**
 - a. *Leswaku ku pfuna munghana i swa nkoka ku tlula ku hlula..*
 - b. *Leswaku hi fanerile ku langutisa laha hi ya ka kona..*
 - c. *Leswaku hi fanerile ku teka xikhafuthini loko hi ya exikolweni.*

Hetisa tinhlamulo

6. **Matsambu a ma tsutsumiwa rini?**
Matsambu a ma ri hi _____.
7. **I mani loyi a wile?**
Loyi a wile a ku ri _____.
8. **U ehleketa ku Juluka a tsakile loko Jamela a n'wi tshinelela?**
Ndzi ehleketa leswaku Juluka a tsakile hikuva _____.
9. **U ehleketa leswaku Juluka a kota ku tsutsuma?**
Ina, ndzi ehleketa leswaku a kota ku tsutsuma hikuva _____.
10. **Xana u vona wonge Juluka a ri na munghana wa kahle eka Jamela? Seketela.**
Ndzi ehleketa leswaku Juluka a ri na munghana wa kahle hikuva _____.
11. **Xana u ehleketa leswaku Jamela u na mbilu ya kahle?**
Ndzi ehleketa leswaku Jamela u na mbilu ya kahle / yo ka yi nga ri kahle hikuva _____.

NHLRP NHN

Ririmi: Xitsonga

Xikambelwana 3.3.D

Khopi ya mudyondzisi: Xikambelantwisiso lexi tsariweke

Hlawula nhlamulo leyi faneleke (5 wa timaraka)

1. **Juluka u siyile yini ekaya?**
 - a. *tibuku ta yena*
 - b. *xikhafuthini* ✓
 - c. *mali yo dya exikolweni*
2. **Jamela u nyikile Juluka yini hi nkarhi wo wisa?**
 - a. *apula na juzi*
 - b. *tibuku ta yena*
 - c. *xinkwa na mihandzu* ✓
3. **Eka xitori lexi, Jamela u pfunile Juluka, ivi Juluka na yena a ya pfuna Jamela. Xana leswi swi komba yini eka vanghana?**
 - a. *Va pfunana ku tsutsuma siku rin'wana.*
 - b. *Va rhandzana no twelana vusiwana.* ✓
 - c. *Va rhandza matsambu ku tlula swakudya.*
4. **Xana u vona Juluka a endlile kahle ku tshika ku tsutsuma a ya pfuna Jamela?**
 - a. *Ina, hikuva ku tsutsuma swi tlula ku hlula.* ✓
 - b. *E-e, hikuva a ta va a hlurile mphikizano wa matsambu.*
 - c. *E-e, hikuva Jamela a ta va a tsakerile ku va Juluka a hlula.*
5. **I dyondzo yihi leyi u yi kumaka eka xitori lexi?**
 - a. *Leswaku ku pfuna munghana i swa nkoka ku tlula ku hlula..* ✓
 - b. *Leswaku hi fanerile ku langutisa laha hi ya ka kona..*
 - c. *Leswaku hi fanerile ku teka xikhafuthini loko hi ya exikolweni.*

Hetisa tinhlamulo (10 wa timaraka)

6. **Matsambu a ma tsutsumiwa rini?**
Matsambu a ma ri hi Ravuntlhanu. (1 ya maraka)
7. **I mani loyi a wile?**
Loyi a wile a ku ri Jamela. (1 ya maraka)
8. **U ehleketa ku Juluka a tsakile loko Jamela a n'wi tshinelela?**
Nhlamulo ya mudyondzi. Xikombiso:
Ndzi ehleketa leswaku Juluka a tsakile hikuva munghana wa yena a ta n'wi thova.
Ndzi ehleketa leswaku Juluka a tsakile hikuva a tiva ku munghana wa yena u ta n'wi nyika swakudya.
(2 wa timaraka)

9. U ehleketa leswaku Juluka a kota ku tsutsuma?

Nhlamulo ya mudyondzi. Xikombiso:

Ina, ndzi ehleketa leswaku a kota ku tsutsuma hikuva a ri emahlweni ka vatsutsumi hinkwavo.

E-e, ndzi ehleketa leswaku Juluka a nga koti ku tsutsuma hikuva u yimile loko a vona Jamela a ri ehansi.

(2 wa timaraka)

10. Xana u vona wonge Juluka a ri na munghana wa kahle Jamela? Seketela.

Nhlamulo ya mudyondzi. Xikombiso:

Ndzi ehleketa leswaku Juluka a ri na munghana wa kahle hikuva u n'wi pfunile loko a rivarile xikhafuthini xa yena.

Ndzi ehleketa leswaku Juluka a ri na munghana wa kahle hikuva a va twelana vusiwana ko kombana rirhandzu.

(2 wa timaraka)

11. Xana u ehleketa leswaku Jamela u na mbilu ya kahle?

Nhlamulo ya mudyondzi. Xikombiso:

Ndzi ehleketa leswaku Jamela u na mbilu ya kahle hikuva u hi dyondzisa leswaku swi na nkoka ku va na munghana wa kahle.

Ndzi ehleketa leswaku Jamela u na mbilu yo biha hikuva a a fanerile ku dyondzisa Juluka ku hlula.

(2 wa timaraka)

Fomo ya Nxopaxopo ya Kotara ya 3

NHLRP NHN

Ririmi: Xitsonga

Giredi ya 3 Kotara ya 3

Fomo ya Nxopaxopo

Mipfumawulo 3.3.A	Nhlayo ya Swihoxo	Ntsengo	Marito 3.3.B	Nhlayo ya Swihoxo	Ntsengo
u			xona		
G			rito		
a			letere		
s			kereke		
e			hlela		
n			pfapfarhuta		
b			gingirika		
F			khinsama		
v			mbulavulo		
H			xaxamela		
M			kombisiwa		
f			xitihlwana		
i			mufana		
N			hambana		
d			ntlawa		
o			hengeletana		
p			nkwatihato		
L			xinambyana		
r			ndlandlamuxo		
W			ximitantsengele		
z			vunyingi		
A			rungula		
Q			kucetela		
k			nwisana		
E			mahlawuri		
w			lemukisani		
I			xikombiso		
f			tsutsumelana		
J			rhwalela		
y			nandzihisa		

GIREDI YA 3 | FOMO YA NXOPAXOPO YA KOTARA YA 3

NHLRP NHN Ririmi: Xitsonga Giredi ya 3 Kotara ya 3 Fomo ya Nxopaxopo					
Mipfumawulo 3.3.A	Nhlayo ya Swihoxo	Ntsengo	Marito 3.3.B	Nhlayo ya Swihoxo	Ntsengo
r			tatisa		
b			fanela		
U			qulu		
T			tsarisa		
e			kutani		
Z			xinhompfana		
n			mipfumawulo		
O			mavulavulelo		
c			jikajikisana		
g			hambiswiritano		
c			xitumbiluxiwa		
h			vangamisa		
H			mundzuku		
B			hlongorisa		
z			xiperetana		
s			qhavula		
P			marito		
q			cincani		
L			hlurile		
F			vumbiwa		
dz			ntshunxeko		
tsh			n'wamanungu		
c			engeteriwile		
ny			swihahampfhuka		
sw			xibulukelandzeni		
z			xivumbiwa		
dhl			vamamisiwa		
n'			xiphukuphuku		
d			namuntlha		
qh			vafambisani		

Nongoloko wa Makambelelo

Giredi ya 3 Kotara ya 3

Nkunguhato wa Mudyondzisi wa Lembe na Lembe lowu Pfluxetiweke wu nyika modele wa Makambelelo lama Endleriwaka Exikolweni (MEE) eka kotara yin'wana na yin'wana. Hi ku ya hi leswi, vuswikoti na miehleketo leyi landzelaka swi fanele ku kamberiwa eka Kotara ya 3:

XIPHEMU	NTIRHO
 Ku yingisela na ku vulavula	Ku ringanyeta switshunxo swa xiphiko, ngopfungopfu swiphiko swa marito eka Metametiki. Ku hlamusela xitori lexi nga na manghenelo, miri na mahetelelo.
 Mipfumawulo	Lemuka maletere lama miyeleke eka marito, U peleta marito hi ndlela leyinene hi ku tirhisa vutivi bya mipfumawulo eka xikambelwana xa nkamafundza, eka mbitanelo na le ka ntirho hinkwawo lowu tsariweke.
 Ku hlaya & Ntwisiso	Hlaya hi rito leri tlakukeke kusuka ebukwini hi mpimo wa vuswikoti. Tirhisa marito ya ku vona, mipfumawulo, ku kombisa vuswikoti bya ku hlaya bya nxopaxopo wa vundzeni na xivumbeko xa xitsariwa. Ku tilangutisa loko u hlaya, eka xiyenge xa ku lemuka na ntwisiso wa marito. Yingisela na ku nghenelela eka tsalwa na: • Hlamula swivutiso swa xiviri • Endla ku vhumba • Hlela swiendlakalo hi ku landzelelana lokunene • Endla mikumbetelo • Endla mikambisiso
 Ntivontsalo	Ku kopa xitsariwa lexi tsariweke eka bodo, tibuku ta dyondzo, makhadi ya ntirho, hi ndlela leyinene, ku nyikela nyingiso hi xikongomelo xo lulamisa mavumbelo ya maletere na ntsalanganyiso eka tsalwa leri hlanganisiweke kumbe eka matsalelo yo koka.
 Ku tsala	Ku tsala switsariwa swa munhu hi xiyexe hi swivumbeko swo hambanahambana: tsalwa ra dayari, papila leri yaka eka xaka, nhlamuselo. Matirhiselo ya ririmi: mavumbelo ya xivulwa, mahikahatelo, mikarhi ya maendli, mahlanganisi.

XIKOMBISO XA MITIRHO YA MAKAMBELELO

- Mitirho leyi ya makambelelo yi endleriwile ku vumba xiphemu xa NHLRP.
- Laha swi faneleke, swikambelwana swa NHLRP swa NHN swi katsiwile tanihi xiphemu xa nongoloko wa makambelelo.
- Mitirho leyi ya makambelelo yi nga tirhisiwa tanihilaha yi nga hakona kumbe ku cinciwa ku fambelana na swilaveko swa Xifundza.

Ku yingisela na ku vulavula

Ku hlamusela xitori lexi nga na manghenelo, miri na mahetelelo.

Ku ringanyeta switshunxo swa xiphiko, ngopfungopfu swiphiko swa marito eka Metametiki.

Nghingiriko ya 1

- Tekela enhlokweni ku nghehelela ka vadyondzi hi nkarhi wa Metametiki.
- Eka kotara hinkwayo, vitana mudyondzi un'wana na un'wana ku avelana xitshunxo xa xiphiko xa rito.

Nghingiriko ya 2

- Endla leswi hi nkarhi wa tidyondzo ta ku Yingisela & Ku Vulavula ta Ravunharhu eka Mavhiki ya 2, 4 na 6.
- Tirhisa mikunguhato ya dyondzo ya NHLRP swin'we na swifaniso swa vutumbuluxi bya ku hlamusela switori eka NHLRP ya Bukukulu yo Hlaya.
- Byela vadyondzi leswaku loko va hlamusela xitori, va fanerile ku:
 - Hlamusela xitori hi ku landzelelana loku faneleke: leswi humeleleke kusungula, leswi landzeleke na swo hetelela.
 - Vula swilo kan'we: u nga swi phindhaphindhi.
- Kambela mudyondzi un'wana na un'wana hi ku tirhisa rhubiriki leyi landzelaka.

RHUBIRIKI	LEVHELE YA 1	LEVHELE YA 2	LEVHELE YA 3	LEVHELE YA 4
Switshunxo swa swiphiko swa marito	Mudyondzi wa tikeriwa ku avelana xitshunxo xa xiphiko xa rito, hambiloko a kuma nseketelo kusuka eka mudyondzisi.	Mudyondzi u avelana xitshunxo xa xiphiko xa rito loko a vitaniwa hi ku kongoma.	Mudyondzi u tshamela ku tinyiketela eka ku tisa swintshuxo swa swiphiko swa marito. Mudyondzi mikarhi yin'wana wa kanakana kumbe ku vuyelela leswi vuriweke.	Mudyondzi u tshamela ku tinyiketela eka ku tisa swintshuxo swa swiphiko swa marito. Mudyondzi u vulavula hi ku titshebha na hi nkholuko.
Ku hlamusela xitori: Xivumbeko na nandzelelano	Mudyondzi u hlamusela swiphemu swa xitori hi nandzelelano lowu nga hoxeka.	Mudyondzi u hlamusela swiphemu swin'wana swa xitori hi nandzelelano lowu nga fanela.	Mudyondzi u hlamusela swiphemu swo tala swa xitori hi nandzelelano lowu nga fanela.	Mudyondzi u hlamusela xitori hi nandzelelano lowu nga fanela.
Ku hlamusela xitori: Nkholuko	Mudyondzi wa kanakana nkarhi na nkarhi, u na ku yimanyana nkarhi wo leha, kutani a vuyelela swo tala swa leswi vuriweke.	Mudyondzi wa kanakana nkarhi na nkarhi, mikarhi yin'wana u yimanyana, kutani a vuyela swin'wana swa leswi vuriweke.	Mbulavulo wa mudyondzi wu tala ku khuluka, . hi ku kanakana kan'we kumbe kambirhi ntsena, ku yimanyana kumbe ku vuyelela.	Mbulavulo wa mudyondzi wa khuluka naswona wa titshebha.

Mipfumawulo

U peleta marito hi ndlela leyinene hi ku tirhisa vutivi bya mipfumawulo eka xikambelwana xa nkamafundza, eka mbitanelo na le ka ntirho hinkwawo lowu tsariweke.

Lemuka maletete lama nga miyela eka marito.

Nghingiriko

- Endla leswi eka Mavhiki ya 2–7 hi nkarhi wa tidyondzo ta Ravuntlhanu ta Mipfumawulo.
- Tirhisa tidyondzo leti nyikiweke eka Nkunguhato wo Dyondzisa wa NHLRP.
- Kambela xikambelwana xin'wana na xin'wana xa vhiki na vhiki xa mapeletelo na mbitanelo hi ndlela leyi landzelaka:
 - a. Nyika maraka yin'we (1) eka rin'wana na rin'wana ra marito ya 5 lama peletiweke kahle. (mpimohenhla: 5)
 - b. Sungula hi 7 wa timaraka ta xivulwa xa mbitanelo. Susa 1/2 ya maraka eka xihoxo xin'wana na xin'wana. (mpimohenhla: 7)
 - c. Rhekhoda mbuyelo wa mudyondzi un'wana na un'wana wa vhiki na vhiki eka nhlayo hinkwayo leyi nga kotekaka ya 12 wa timaraka.

Ku hlayela mbuyelo wa kotara

- Hlanganisa mbuyelo wa mudyondzi un'wana na un'wana wa swikambelwana swa 6 swin'we.
- Avanyisa hi 6 ku kuma nhlayoxikarhi ya mudyondzi.
- Loko kotara yi ya eku heleni, kambela buku ya switoloveto ya mudyondzi un'wana na un'wana, u tekela enhlokweni mapeletelo ya vona eka migingiriko hinkwayo leyi tsariweke.
- Kambela mudyondzi un'wana na un'wana hi ku tirhisa rhubiriki leyi landzelaka.

RHUBIRIKI	LEVHELE YA 1	LEVHELE YA 2	LEVHELE YA 3	LEVHELE YA 4
Mbuyelo wa mpimoxikarhi wa mapeletelo na mbitanelo swa vhiki na vhiki	0–3 wa timaraka	4–6 wa timaraka	7–9 wa timaraka	10–12 wa timaraka
Ku tirhisiwa ka vutivi bya mipfumawulo na mapeletelo lamanene eka ntirho hinkwawo lowu tsariweke	Mudyondzi u tala ku endla swihoxo swa mapeletelo kumbe nxaxamelo wa marito lama tirhisiweke eka ntirho wo tsala ma pimiwile.	Mudyondzi u tala ku endla swihoxo swa mapeletelo kumbe nxaxamelo wa marito lama tirhisiweke eka ntirho wo tsala ma pimiwile.	Mudyondzi u tirhisa nxaxamelo lowu ringaneleke wa marito eka ntirho wo tsala. Swihoxo swin'wana swa mapeletelo swa vonaka.	Mudyondzi u tirhisa marito yo tala yo hambana-hambana eka ntirho wo tsala. Swihoxo swa mapeletelo a swi tali ku vonaka.

Ku hlaya

Hlaya hi rito leri tlakukeke kusuka ebukwini hi mpimo wa vuswikoti.

Tirhisa marito ya ku vona, mipfumawulo, ku kombisa vuswikoti bya ku hlaya bya nxopaxopo wa vundzeni na xivumbeko xa xitsariwa.

Ku tilangutisa loko u hlaya, eka xiyenge xa ku lemuka na ntwisiso wa marito.

Nghingiriko

- Endla leswi emakumu ka kotara.
- Tirhisa Xikambelwana xa NHLRP xa NHN: 3.3.C
- Vitana vadyondzi hi un'weun'we ku hetisa xikambelwana xa NHN, hi ku landza swiletelo.
- Tsala mivuyelo ya NHN ya mudyondzi eka Phepha ro Rhekhoda ra NHN.
- Kambela mudyondzi un'wana na un'wana hi ku tirhisa rhubiriki leyi landzelaka.

RHUBIRIKI	LEVHELE YA 1	LEVHELE YA 2	LEVHELE YA 3	LEVHELE YA 4
Vutshila byo hlaya	Xikoro xa NHN xa mudyondzi xi le hansi swinene eka Swipimovuswikoti swa Rixaka swa ku Hlaya.	Xikoro xa NHN xa mudyondzi xi le hansi yana eka Swipimovuswikoti swa Rixaka swa ku Hlaya.	Xikoro xa NHN xa mudyondzi xi fikelela eka Swipimovuswikoti swa Rixaka swa ku Hlaya.	Xikoro xa NHN xa mudyondzi xi hundza eka Swipimovuswikoti swa Rixaka swa ku Hlaya.
Monitoring of Ku hlaya skills	Mudyondzi a nga swi koti ku langutisisa vuswikoti bya yena byo hlaya.	Mudyondzi mikarhi yin'wana wa yima na ku tlhela a hlaya rito kumbe xivulwa leswaku a ta ti lulamisa kumbe ku kuma ku twisisa.	Mudyondzi u tshamela ku yima a tlhela a hlaya rito kumbe xivulwa leswaku a ta ti lulamisa kumbe ku kuma ku twisisa.	Mudyondzi u hlaya hi nkholuko. Loko mudyondzi a tikeriwa, wa swi kota ku lemuka naswona wa ti lulamisa hi ku hatlisa.

Ntwisiso

Yingisela na ku nghenelela eka tsalwa na:

- Hlamula swivutiso swa xiviri
- Endla ku vhumba
- Hlela swiendlakalo hi ku landzelelana lokunene
- Endla mikumbetelo
- Endla mikambisiso

Nghingiriko

- Endla leswi emakumu ka kotara (Ku hlaya hi ntlawa loku leteriweke).
- Tirhisa Xikambelwana xa NHN xa 3.3.D (xikambelantwisiso lexi tsariweke) eka nghingiriko lowu.
- Endlela vadyondzi tikhopi ta xikambelwana.
- Tiyisisa leswaku u rhanga hi ku endla Xikambelwana xa NHN xa 3.3.C na vadyondzi hinkwavo.
- Hlaya xitsariwa lexi humaka eka Xikambelwana xa NHN 3.3.C hi rito leri tlakukeke eka vadyondzi.
- Hlaya swivutiso hi rito leri tlakukeke kutani u hlamusela ndlela leyi swi faneleke swi hlamuriwa hayona.
- Emakumu ka dyondzo, teka maphepha ya vadyondzi leswaku u ta koreketa.
- Tirhisa memorandamu leyi nyikiweke tanihi xiphemu xa Xikambelwana xa NHN eka Buku ya Makambeleso.
- Tirhisa tafula ra hundzuluxo wa xivumbeko leri nga laha hansi ku hundzuluxela eka xiyimo xo karhi.

Ntsengo	MPIMO WA VUSWIKOTI
1 – 2	1
3 – 4	2
5 – 6	3
7 – 8	4

Ntivontsalo

Ku kopa xitsariwa lexi tsariweke eka bodo, tibuku ta dyondzo, makhadi ya ntirho, hi ndlela leyinene, ku nyikela nyingiso hi xikongomelo xo lulamisa mavumbelo ya maletere na ntsalanganyiso eka tsalwa leri hlanganisiweke kumbe eka matsalelo yo koka.

Nghingiriko

- Endla leswi eka kotara hinkwayo hi nkarhi wa tidyondzo ta Ntivontsalo.
- Tirhisa tidyondzo leti nyikiweke eka Nkunguhato wo Dyondzisa wa NHLRP.
- Hi nkarhi wa tidyondzo, rhendzeleka u langutisa vuswikoti bya vadyondzi bya ntivontsalo.
- Loko kotara yi ya eku heleni langutisa tibuku ta vadyondzi ku langutisa nhluvuko wa ntivontsalo.
- Kambela vadyondzi hi ku tirhisa rhubiriki leyi landzelaka.

GIREDI YA 3 | NONGOLOKO WA MAKAMBELELO

RHUBIRIKI	LEVHELE YA 1	LEVHELE YA 2	LEVHELE YA 3	LEVHELE YA 4
Ku vumbiwa ka maletere ya matsalelo yo koka	Maletere man'wana a ma vumbiwangi kahle kumbe ma vumbiwile hi ndlela leyi hoxekeke.	Most letters are poorly or incorrectly formed.	Maletere ya vumbiwile hi ndlela leyinene kambe nyingiso wu nga nyikiwa eka ku basa.	Maletere ya vumbiwile hi ndlela leyinene na ku vumbiwa hi ndlela leyi baseke.
Vukalacincacincinco bya maletere	Sayizi na ku hambanisa marito a swi fambisani.	Sayizi na ku hambanisa marito mikarhi yin'wana a swi fambisani.	Vukulu na ku hambana ka marito swi tala ku fambisana.	Eku heleni ka dyondzo ya Ravuntlhanu hlengeleta tibuku ta vadyondzi leswaku ti ta kamberiwa.

Ku tsala

Ku tsala switsariwa swa munhu hi xiyexe hi swivumbeko swo hambanahambana: tsalwa ra dayari, papila leri yaka eka xaka, nhlamuselo.

Matirhiselo ya ririmi: mavumbelo ya xivulwa, mahikahatelo, mikarhi ya maendli, mahlanganisi.

Nghingiriko

- Kambela vadyondzi eka kotara hinkwayo, u tekela enhlokweni leswi landzelaka:

Mavhiki ya 3-4

Rixaka: Papila

Matirhiselo ya ririmi: Tihefemulo

Mavhiki ya 5-6

Rixaka: Matsalelo yo hlamusela

Matirhiselo ya ririmi: Mahlawuri

Mavhiki ya 7-8

Rixaka: Tsalwa ra dayari

Matirhiselo ya ririmi: Mahlanganisi

- Eka mitirho hinkwayo yo tsala, tekela enhlokweni mavumbelo ya swivulwa, mahikahatelo na nkarhi.
- Tirhisa tidyondzo leti nyikiweke eka Nkunguhato wo Dyondzisa wa NHLRP.
- Eku heleni ka tidyondzo ta Ravuntlhanu ta Vhiki ra 2, 4, 6 na 8, teka tibuku ta vadyondzi ku ya kambela.
- Kambela vadyondzi hi ku tirhisa rhubiriki leyi landzelaka.

GIREDI YA 3 | NONGOLOKO WA MAKAMBELELO

RHUBIRIKI	LEVHELE YA 1	LEVHELE YA 2	LEVHELE YA 3	LEVHELE YA 4
Ku tsala tsalwa ra dayari	Mudyondzi u hlangana na ku tikeriwa lokukulu hi tlhelo ra xivumbeko, thoni na vundzeni bya tsalwa ra dayari.	Mudyondzi u hlangana na ku tikeriwa ko karhi hi tlhelo ra xivumbeko, thoni na vundzeni bya tsalwa ra dayari.	Mudyondzi u hlangana na ku tikeriwa ko karhi hi tlhelo ra xiphemu xin'we xa tsalwa ra dayari: xivumbeko, thoni kumbe vundzeni.	Mudyondzi u tiva hi ku hetiseka xivumbeko, thoni na vundzeni bya tsalwa ra dayari.
Ku tsala papila	Mudyondzi u hlangana na ku tikeriwa lokukulu hi tlhelo ra xivumbeko, thoni na vundzeni bya papila.	Mudyondzi u hlangana na ku tikeriwa ko karhi hi tlhelo ra xivumbeko, thoni na vundzeni bya papila.	Mudyondzi u hlangana na ku tikeriwa ko karhi hi tlhelo ra xiphemu xin'we xa papila: xivumbeko, thoni kumbe vundzeni.	Mudyondzi u tiva hi ku hetiseka xivumbeko, thoni na vundzeni bya papila.
Ku tsala ka nhlamuselo	Tinhlamuselo ta mudyondzi ta vhumbeka naswona a swi koteki ku anakanyiwa.	Tinhlamuselo ta mudyondzi mikarhi yin'wana ti nga vhumbiwa naswona a swi koteki ku anakanyiwa. Hambiswiritano, tinhlamuselo tin'wana ta tshembisa.	Tinhlamuselo ta mudyondzi ta tshembisa naswona ku na swo tala swo tsakisa na ku koteka ku anakanyiwa.	Tinhlamuselo ta mudyondzi ta tsakisa na ku koteka ku anakanyiwa.
Mavumbelo ya xivulwa na matirhiselo ya mahlanganisi	Mudyondzi u tshamela ku endla swihoxo leswi fambelanaka na xivumbeko xa xivulwa. Ku endliwa matshalatshala matsongo kumbe ku hava matshalatshala lama endliweke ya ku tirhisa mahlanganisi.	The learner makes some errors related to sentence structure. The learner attempts to use conjunctions at times, although there may be errors.	Mudyondzi u endla swihoxo nkarhi na nkarhi leswi fambelanaka na xivumbeko xa xivulwa. Mudyondzi u sungula ku ngenisa hi ndlela leyi humelelaka matirhiselo ya mahlanganisi eka matsalwa ya yena.	Mudyondzi u vumba swivulwa hinkwaswo hi ndlela leyinene. Mudyondzi u ngenisa hi ndlela leyi humelelaka matirhiselo ya mahlanganisi eka matsalwa ya yea

GIREDI YA 3 | NONGOLOKO WA MAKAMBELELO

RHUBIRIKI	LEVHELE YA 1	LEVHELE YA 2	LEVHELE YA 3	LEVHELE YA 4
Mahikahatelo	Mudyondzi u tsandzeka ku tirhisa marito lamakulu na tihiko hi mfanelo, hambi loko a pfuniwa.	Mudyondzi u tirhisa marito lamakulu na tihiko hi mfanelo, kambe u tsandzeka ku tirhisa mihikahato yin'wana.	Mudyondzi u tala ku tirhisa mahikahatelo hinkwawo lama dyondzisiweke hi ndlela leyinene.	Mudyondzi mikarhi yo tala u tirhisa mahikahatelo hinkwawo lama dyondzisiweke hi ndlela leyinene.
Matirhiselo ya nkarhi	Mudyondzi wa tikeriwa ku tirhisa nkarhi hi ndlela leyinene na hi vukalacincacincinco.	Mudyondzi u endla swihoxo swin'wana leswi fambelanaka na nkarhi.	Mudyondzi u endla swihoxo nkarhi na nkarhi leswi fambelanaka na nkarhi.	Mudyondzi u tirhisa nkarhi hi ndlela leyinene na hi vukalacincacincinco.

